

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมาด้วยเทคโนโลยีอันเป็นวิทยาการที่ก้าวล้ำหน้าที่น่าพาสังคมประเทศไปสู่การพัฒนาให้มีความเจริญและก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังพบว่าเทคโนโลยีได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคมและความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างมาก และจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนี้ยังส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต ทั้งความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ทำให้เกิดการผสมผสานการเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นทางซีกโลกหนึ่งจะปรากฏขึ้นให้เห็นเกือบทันทีอีกซีกโลกหนึ่ง เทคโนโลยีจึงมีบทบาทต่อสังคมอย่างไร้พรมแดน เมื่อเป็นเช่นนี้ เทคโนโลยี จึงมีผลต่อการศึกษาด้วยเช่นกัน และด้วยสาเหตุนี้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงจำต้องปรับตัวไปตามความต้องการของกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนั้น ๆ ด้วย (พัลลภ พิริยะสุรวงศ์, 2541, หน้า 35)

เมื่อกล่าวถึงเทคโนโลยีแล้วเราคงไม่ปฏิเสธว่า เทคโนโลยีที่กำลังโดดเด่นและกำลังเป็นที่น่าสนใจของนานาประเทศทั่วโลกอยู่ในขณะนี้คือ เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศถือเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ในแต่ละวงการได้มีการนำมาเข้ามาประยุกต์ใช้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศึกษาก็กำลังเป็นเทคโนโลยีที่นิยมนำเข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษากันเป็นอย่างมาก และสำหรับประเทศไทย เทคโนโลยีสารสนเทศก็มีบทบาทสำคัญต่อวงการศึกษามากมายเช่นกัน ประเทศไทยจึงเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้มุ่งเน้นในการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการศึกษา ทั้งในกระบวนการพัฒนาการศึกษา การวางแผนจัดการศึกษา และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ (รวีวัตร์ สิริภูบาล, 2544, หน้า 45)

โดยภาพรวม จากการที่ประเทศไทยได้มุ่งเน้นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ได้ปรากฏอย่างเด่นชัดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และจากกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ประกาศเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2544 ซึ่งได้กำหนดให้การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษาเป็นหนึ่งในห้าองค์ประกอบหลักที่จะสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ตามแนวของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยที่รัฐบาลตระหนักว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการก้าวสู่ยุคข่าวสารข้อมูล ที่มุ่งพัฒนาสังคมไทย ไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่สนองต่อคุณภาพชีวิตโดยตรง และมุ่งหวังที่จะให้เทคโนโลยีช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อช่วยเปลี่ยน

สังคมไทยให้ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ มีการประกันโอกาสของผู้เรียนในการเข้าถึง การเรียนรู้ ตลอดชีวิต และเชื่อมโยงสังคมไทยเข้ากับสังคมเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ (กิดานันท์ มลิทอง, 2548, หน้า 93) ดังนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงเป็นภาพสะท้อนที่ทำให้มองเห็นถึง ความคาดหวัง เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย ทั้งในระดับนโยบายของรัฐบาล และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

จากภาพสะท้อนถึงความคาดหวังของรัฐบาลที่ได้กล่าวไปในข้างต้นนี้ ได้ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ที่ได้เปลี่ยนแปลงความต้องการในการศึกษาในอนาคต สื่อ และเทคโนโลยีแบบใหม่เข้ามาแทนที่สื่อแบบเก่า แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้จะเป็นสิ่งที่ช่วย สนับสนุนการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาแบบใหม่ (พัลลภ พิริยะสุรวงศ์, 2543, หน้า 42) จึงทำให้วงการศึกษามีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี สมัยใหม่ อย่างเทคโนโลยีสารสนเทศ อันประกอบด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โทรคมนาคม ฐานข้อมูล และอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีบทบาทต่อการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการสื่อสาร ตลอดจนจนเป็นการสร้างพื้นฐานและอาชีพ ดังนั้นในการเรียนการสอนในปัจจุบัน จึงได้มีการนำเอา เทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปบูรณาการวิชาในหลักสูตรต่าง ๆ (สมชาย วรรณญาณุไกร, 2544, หน้า 76) ซึ่งในการปรับเปลี่ยนให้มีวิชาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้เยาวชนได้เรียนรู้เร็วขึ้นนี้ นั้นนับว่าเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชน และช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ใน ระดับที่สูงขึ้นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนาคุณภาพคนที่ จะช่วยพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2546, หน้า 29)

เมื่อสภาพการศึกษามาถึงจุดแห่งการเปลี่ยนแปลงจนกระทั่งมีลักษณะดังที่กล่าวมานี้ หลักสูตรของชาติจึงมาถึงจุดที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน หลักสูตรการศึกษาของชาติ ฉบับปัจจุบันตามบริบทในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คือ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งหลักสูตรนี้ถือเป็นกลไกหลักสำคัญและเป็นหัวใจหลัก ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ดังนั้นเมื่อหัวใจหลักของชาติจำเป็นต้องนำเทคโนโลยี มาบูรณาการไว้ในเรียนการสอนด้วย สภาพของการจัดการศึกษาจึงต้องปรับตาม ในส่วนนี้เป็น อีกส่วนหนึ่งที่ประเทศชาติได้คาดหวังจากสถานศึกษา หากพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะพบว่า หลักสูตรได้คาดหวังให้ผู้เรียนมีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี ปรับวิธีคิด วิธีทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 4)

จากจุดหมายของหลักสูตรดังกล่าว สถานศึกษาแต่ละแห่งต่างกำหนดภารกิจ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของโรงเรียนในการที่จะพัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนา ชีตความ

สามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้ และเพื่อให้มีทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ม. 30) อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์สำหรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษานั้น เป็นที่รู้กันว่าได้รับความนิยมนักมากในการนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ทว่ามีสถานศึกษาไม่กี่แห่งที่มีการประเมินผลและประกาศถึงความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งหากมีการประเมินสถานศึกษาแล้วคาดว่าจะมีไม่มากนักที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากปัจจัย ที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จนั้นมีหลายประการที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการที่เกี่ยวกับครูผู้สอน ผู้เรียน และวิธีการเรียนการสอน ทั้งนี้ในส่วนของผู้เรียนนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องยอมรับว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่จะสนใจเฉพาะวิชาเรียนที่ใช้ในการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่สนใจเรียนในสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอบแข่งขันเลย ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะเป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นปัญหาในเรื่องนี้ รัฐต้องดำเนินการอย่างจริงจัง และศึกษาให้ถ่องแท้ก่อนที่จะมีการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (สมชาย นำประเสริฐชัย, 2545, หน้า 39) ด้วยเหตุนี้ สำหรับสังคมไทยจึงเป็นเรื่องที่ปฏิเสธไม่ได้ว่า การตัดสินใจใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือเปลี่ยนนิสัยการเรียนรู้อันยังเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนา และยังมีช่องว่างอีกมากกว่าโรงเรียนจะสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่จากเทคโนโลยีสารสนเทศ (รมณ รวยแสน, 2546)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในยุคปัจจุบันยังต้องมีการพัฒนาต่อไปอีก และต้องมีกระบวนการ ตลอดทั้งแนวทางในการบริหารและจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ผลผลิตที่ดีตามที่เรากำลังต้องการ (ปรีชา สุคนธมาน และคณะ, 2545, หน้า 3) ดังนั้นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการศึกษา จึงยังต้องมีการวิจัย ศึกษา ค้นคว้า และแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อให้โรงเรียน และทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้มีการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้เพื่อประโยชน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในอนาคต จึงต้องมีการศึกษาวิจัยเรื่องความคาดหวัง และสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ครูผู้สอนมีส่วนสำคัญโดยตรงในการที่จะนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้และใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งต่อตนเอง และที่สำคัญคือต่อตัวผู้เรียน รวมไปถึงการจัดสภาพการศึกษาในโรงเรียน เมื่อเป็นดังนี้ครูผู้สอนจึงต้องมีการวางแผนพร้อมทั้งความคาดหวังควบคู่กันไป ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของมณฑา หงษ์ทอง (2542, หน้า 116) ที่กล่าวไว้ว่า ในการทำงานไม่ว่าสิ่งใด สิ่งสำคัญที่ต้องวางไว้บนพื้นฐานความเป็นไปได้ ตามปัจจัยที่มีอยู่คือ “การกำหนดเป้าหมาย” แต่ในการที่จะไปสู่จุดหมาย

นั้น สิ่งหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม และหากนำมาใช้อย่างถูกวิธีก็จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากก็คือ “ความคาดหวัง” ซึ่งจะเป็นเหมือนดั่งแนวทางที่จะช่วยให้ทุกคนก้าวไปในทิศทางเดียวกัน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดย 3 จังหวัดนี้เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก และเป็นศูนย์กลางของแหล่งอุตสาหกรรมหลักในอนาคต ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล ซึ่งหากพิจารณาถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับวงการศึกษ โดยเฉพาะในขณะปัจจุบันนี้ ที่โดยทั่วไปได้มีการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ ก็ยังพบว่า ต้องประสบกับปัญหาอยู่มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาด้านการพัฒนาเครือข่ายปัญหาด้านหลักสูตรและสื่อเพื่อการศึกษา ปัญหาด้านบุคลากร และปัญหาด้านการลงทุน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 13)

ดังนั้น ในการศึกษาถึงความคาดหวังและสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ ของครูในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องความคาดหวัง เนื่องจากความคาดหวังจะเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ และรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ อีกทั้งยังสัมพันธ์กับความตั้งใจ และการเลือกรับรู้ (จินตนา สราวุธพิทักษ์, 2528) โดยข้อมูลจากการศึกษารครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คาดหวังว่าจะเป็นข้อเท็จจริงที่สามารถนำมาเป็นหลักฐานหรือเป็นข้อมูลในการนำมาตรวจสอบในเรื่องของความคาดหวังของครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่อาจส่งผลกระทบต่อภาระการเรียนรู้ และการรับรู้ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน และที่สำคัญเพื่อให้สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มานั้นมาจัดการให้ตรงกับสิ่งที่ครูเหล่านั้นคาดหวังไว้ได้ ตลอดจนเพื่อการไปสู่การปฏิรูปการศึกษาที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการในการศึกษาได้บังเกิดผลไปในทิศทางที่ดีขึ้น อีกทั้งเพื่อการบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับโรงเรียนได้ตามที่คาดหวังไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวัง และสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน เพื่อการใช้จัดการเรียนการสอน การใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน และการใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษา ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวัง และสภาพปฏิบัติจริง เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน เพื่อการใช้จัดการเรียนการสอน การใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน และ การใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษา ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวัง และความคิดเห็นที่เป็นตามสภาพปฏิบัติจริง ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญ และเป็นแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในการพัฒนางานทางด้านการศึกษา ในสถานศึกษาต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. ความคาดหวัง และสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นอย่างไร

2. สภาพความแตกต่างระหว่างความคาดหวัง กับสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการใช้จัดการเรียนการสอน ด้านการใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน และด้านการใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่

3. แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ดังนี้

- 1.1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 1.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 1.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- 1.1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- 1.1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 1.1.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 1.1.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคาดหวัง และสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งแยกศึกษาในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ต่อไปนี้

- 1.2.1 ด้านการใช้จัดการเรียนการสอน
- 1.2.2 ด้านการใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน
- 1.2.3 ด้านการใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง จำนวน 680 คน จากทุกเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละจังหวัด

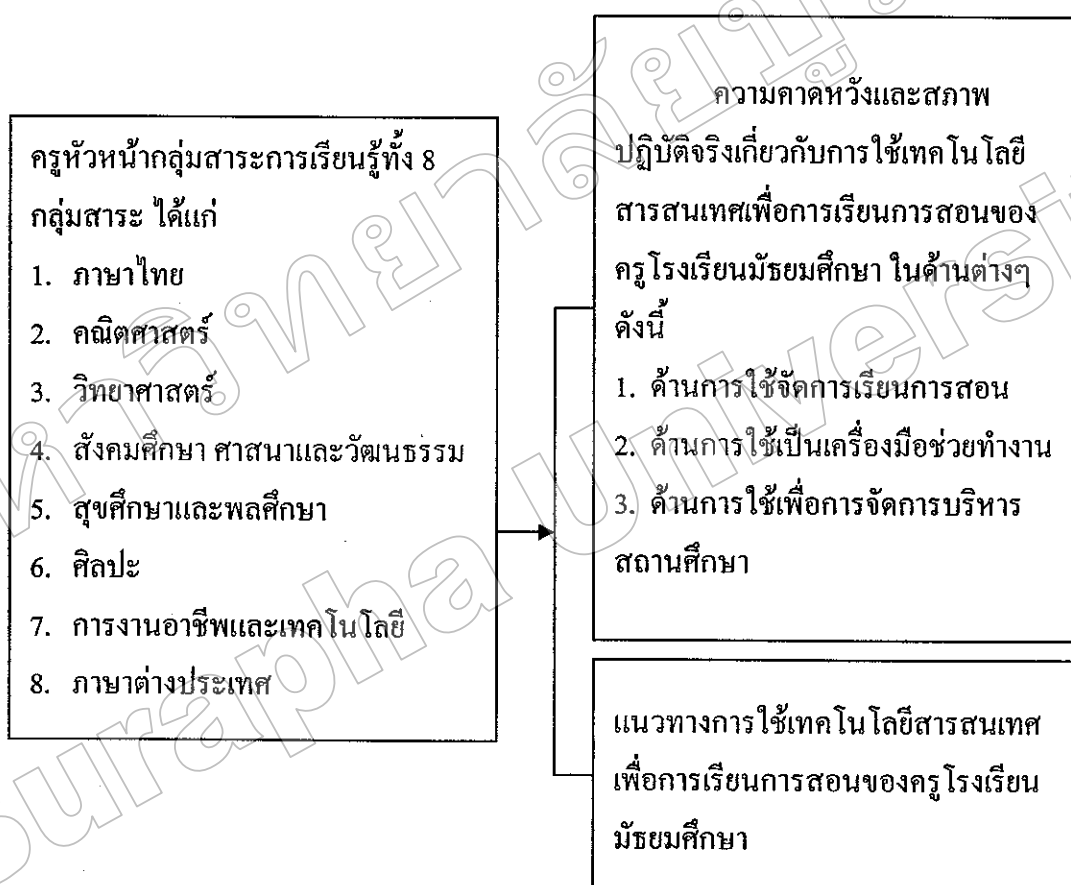
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางซีและมอร์แกน (Krycie & Morgan, 1990 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) โดยการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) โดยขั้นแรก สุ่มเลือกเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละจังหวัด ขั้นที่สอง สุ่มเลือกโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละจังหวัด และขั้นที่สาม สุ่มเลือกครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของทุกโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาของแต่ละจังหวัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคาดหวัง และสภาพปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพกรอบความคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในและนอกห้องเรียน หรือในโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีขอบข่าย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการใช้จัดการเรียนการสอน 2) ด้านการใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน และ 3) ด้านการใช้เพื่อจัดการและบริหารสถานศึกษา

2. การใช้จัดการเรียนการสอน หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน ในการใช้จัดการเรียนการสอนลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ใช้สอนเนื้อหาและฝึกปฏิบัติ ใช้เพื่อติดต่อสื่อสาร ค้นหาข้อมูล และการสืบค้น ใช้สอนเนื้อหาบางส่วนหรือใช้เป็นสื่อการสอน ใช้เพื่อการวัดประเมินผล และใช้เพื่อเรียนรู้เป็นรายบุคคล

3. การใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือช่วยทำงานของในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ใช้รวบรวมข้อมูลเอกสาร ใช้เตรียมการสอน และใช้ทำงานค้นคว้าวิจัย

4. การใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน ในการใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ใช้เครือข่ายภายในเฉพาะหน่วยงาน ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเรียนรู้เพื่อความสำเร็จในวิชาชีพครู

5. ความคาดหวัง หมายถึง ความมุ่งหวังหรือความต้องการอยากให้เป็น ที่มีต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน ในประเด็นต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้จัดการเรียนการสอน ด้านการใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน และด้านการใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษา

6. สภาพปฏิบัติจริง หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่หรือมีอยู่จริงในขณะนี้ ที่เป็นการปฏิบัติจริงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน ในประเด็นต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้จัดการเรียนการสอน ด้านการใช้เป็นเครื่องมือช่วยทำงาน และด้านการใช้เพื่อการจัดการและบริหารสถานศึกษา

7. ครู หมายถึง ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

8. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง อันเป็นพื้นที่หลักในการพัฒนาตามแผนพัฒนาในเขตพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

9. แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง ความคิดเห็นของครูที่เห็นว่าควรมีการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในอนาคต